

שידור חי מסיני – כשמורשת פוגשת מדיה

שידור חי מסיני – כשמורשת פוגשת מדיה

מדיה	קוד קבוצה
חגי ניומן, תהילה סרי- גרינצויג	C2773G1
אופי הקורס	קוד קורס לשבתון
היברידי (סינכרוני + אסינכרוני) + פרונטאלי	3600
שעות	יום
09:00-12:30	ג
שעות פיתוח מקצועי אופק חדש	היקף שעות
60	90
תאריך סיום	תאריך פתיחה
30/03/2027	20/10/2026
גמול	ש"ש שבתון
90 (30 עם ציון)	3
חוברת קורס	קישור לקבוצה
לחצ'י לצפייה בחוברת	לחצ'י להצטרפות

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה
מהקרן

תקציר

הקורס מעניק כלים מעשיים לניתוח ביקורתי של מדיה ותרבות פופולרית בהקשר יהודי-ישראלי. נלמד לזהות נרטיבים תרבותיים, ייצוגי זהות ומנגנוני השפעה של המסך על בני הנוער, ולייצר שיח משמעותי מתוך הבנה ושפה משותפת. התהליך משלב לימוד אקדמי ועיון במקורות לצד סדנאות מעשיות, סיורי שטח וכלים מוכנים לשימוש בכיתה, במטרה לאפשר עבודה חינוכית מדויקת ורלוונטית בין מורשת לעולם הדיגיטלי.

מטרות הקורס:

לפתח מודעות ביקורתית לאופן שבו המדיה הפופולרית מעצבת זהות, ערכים ותפיסות עולם בקרב בני נוער

לרכוש שפה מושגית וכלים אנליטיים לניתוח סרטים, סדרות ותכנים דיגיטליים בהקשר תרבותי-יהודי

להבחין בין מדרש מודרני, סאטירה ופרשנות חילונית של המקורות היהודיים

לזהות את "רוח הזמן" ואת השפעתה על ייצוג הזהות היהודית-ישראלית בתרבות הפופולרית

לפתח שפה משותפת לשיח עם תלמידים על מסורת, תרבות וזהות בעידן הדיגיטלי

לצאת עם יחידות לימוד מוכנות ליישום מיידית בכיתה

קהל יעד

- מורות ומורים בשנת שבתון

מבנה הקורס

11 יחידות אסינכרוניות — למידה עצמאית במודל: מהמחסן התרבותי, דרך ייצוגי המקורות בקולנוע וסאטירה ישראלית, ועד רבנים ברשתות החברתיות.

6 מפגשי זום סינכרוניים — דיון וסדנה קבוצתית. ארבעה מפגשים בהנחיית חגי נוימן, ושני מפגשים ייחודיים עם מרצה אורחת מומחית בחינוך לגוף, זהות ומדיה — תוך חיבור בין עולם המסכים לערכים יהודיים.

3 סיורי שטח — מוזיאון העם היהודי, מוזיאון ישראל והסינמטק — להמחשה חיה של תכני הקורס.

מטלת סיום — שידור חי מסיני: כשמורשת פוגשת מדיה

תיאור המטלה

המשתתף יבחר יצירה מדיאטית אחת (סרט, סדרה, מערכון, תוכן דיגיטלי או פרופיל רשת חברתית) ויכתוב עבודה אנליטית-רפלקטיבית המשלבת ניתוח תרבותי עם יישום פדגוגי.

מבנה העבודה

זיהוי והקשר — תיאור קצר של היצירה ומיקומה בנוף התרבותי-ישראלי

ניתוח ביקורתי — כיצד היצירה מייצגת זהות יהודית-ישראלית, מה הנרטיב הגלוי והסמוי

חיבור למקורות — האם מדובר במדרש מודרני, סאטירה, חומר גלם או שילוב — ומדוע

השתמעות חינוכית — כיצד ניתן להשתמש ביצירה זו בכיתה: שאלות, פעילות, דיון

רפלקציה אישית — מה תהליך הקורס שינה באופן שבו אתה קורא תרבות פופולרית

היקף: 3-4 עמודים

הגשה: דרך מודל עד תום הקורס

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו מורשת ומדיה נתפסות ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של השדה החינוכי שבו מתבצעת העבודה, 30% על פיתוח תוצר מדיה או מערך שיעור בהתאם להנחיות העבודה.

פירוט המפגשים

שעות	נושא	תאריך	מפגש
4 שעות אסינכרוני	המחסן התרבותי בעידן הדיגיטלי מיפוי מושגי — מתרבות עממית ודת ממוסדת לתרבות פופולרית גלובלית	30/06/2027	1
4 שעות אסינכרוני	היוצר כמשרת הסיפור מדרש מודרני — "עשרת הדיברות", "נסיך מצרים", "נוח"	30/06/2027	2
4 שעות אסינכרוני	הטקסט כחומר גלם ייצוגים חילוניים — "ממלכת גן עדן", "בית דוד", "לוציפר"	30/06/2027	3
4 שעות אסינכרוני	המהפכה הציונית והתנ"ך ניתוח "האימוץ הציוני" — מאיר שלו, אגדת חורבן	30/06/2027	4
4 שעות אסינכרוני	המקורות כבסיס לביקורת חברה ארגז הכלים הסאטירי — מונטי פייתון, ריק ומורטי, סימפסונס	30/06/2027	5
4 שעות אסינכרוני	תולדות הסאטירה היהודית- ישראלית "ניקוי ראש", "זוהי סדום", "מק 22", "חצי המנשה"	30/06/2027	6
4 שעות אסינכרוני	"היהודים באים" כשיקוף קונפליקטים ניתוח המאבק הפנים-ישראלי דרך המערכון ההיסטורי	30/06/2027	7

שעות	נושא	תאריך	מפגש
4 שעות אסינכרוני	המראה ההוליוודית – ייצוג "היהודי" מ"נוספרטו" ו"שיילוק" עד מל ברוקס, סיינפלד ודמות הסברה	30/06/2027	8
4 שעות אסינכרוני	בין קודש לחול "שלאגר", "קדוש", "שבעה" – ספקטרום האמביוולנטיות הישראלית	30/06/2027	9
4 שעות אסינכרוני	"שיר חדש" – הזהות הפלואידית "האושפיזין", "סרוגים", "שטיסל" – הדתי בעיני הצופה החילוני	30/06/2027	10
4 שעות אסינכרוני	רבנים אונליין – נספח אינפלואנסרים רבניים, TikTok וה"הדתה" בעידן הדיגיטלי	30/06/2027	11
4 שעות זום	מפגש 1: בין מדרש מודרני לחומר גלם – גבולות הפרשנות האם יש "קו אדום" בעיבוד טקסט מקודש? נשווה ייצוגים של דמויות מקראיות, נתנסה בזיהוי הנקודה שבה יצירה הופכת מ"מדרש מודרני" לשימוש בטקסט כחומר גלם בלבד – ונדון כיצד מנהלים שיח כזה בכיתה.	20/10/2026	12

שעות	נושא	תאריך	מפגש
4 שעות זום	<p>מפגש 2: כוחו של הצחוק — סאטירה כראי לחברה הישראלית</p> <p>האם סאטירה על המקורות מחלישה את הזיקה למסורת — או מחזירה אותה לשיח? נצפה בקטעים מ"היהודים באים" ו"ניקוי ראש", נתרגל "פירוק המערכון" ונרכוש כלים להתמודדות עם התנגדות בכיתה.</p>	27/10/2026	13
4 שעות זום	<p>מפגש 3: מזהות מקובעת לזהות פלואידית מסיינפלד ועד "שטיסל" — כיצד טשטוש הגבולות בין דתי לחילוני משפיע על תלמידינו? ננתח דמויות על התפר ונסיים ברפלקציה אישית: כיצד המדיה שלי מעצבת את האופן שבו אני מתווך מסורת?</p>	03/11/2026	14
4 שעות זום	<p>מפגש 4 : גוף, מסך וזהות – מי מעצב את מי?</p> <p>השפעת המדיה (אינסטגרם, טיקטוק) על דימוי גוף, מיניות וזהות דתית חיבור למסורת: צניעות, גוף כ"צלם אלוקים", מול תרבות החשיפה דיון: האם המדיה היא "המדרש החדש" על הגוף?</p>	10/11/2026	15

שעות	נושא	תאריך	מפגש
4 שעות זום	מפגש 5 : בין קודש לחשיפה – גבולות בשיח על מיניות איך מדברים על מיניות בעולם פתוח – בלי לאבד ערכים השוואה: שיח מסורתי מול שיח דיגיטלי פתוח כלים פרקטיים: שיח מותאם גיל, מבוכה, גבולות, אחריות	17/11/2026	16
4 שעות זום	מפגש 6 : אהבה, זוגיות ומדיה – בין פנטזיה למציאות איך סרטים/סדרות מעצבים תפיסות של אהבה ומיניות חיבור למסורת: זוגיות, קדושה, מחויבות פעילות: פירוק סצנה וניתוח המסר הסמוי מול ערכים יהודיים	24/11/2026	17
8 שעות סיור/יום מרוכז	סיור 1: אנו – מוזיאון העם היהודי (תל אביב) ביקור באגפי "זהות" ו"יצירה" תוך התמקדות בייצוגי הומור יהודי – מסיינפלד ועד "היהודים באים". נבחן כיצד עבר "המחסן התרבותי" היהודי מדת ממוסדת לתרבות וזהות גלובלית.	01/12/2026	18

שעות	נושא	תאריך	מפגש
7 שעות סיור/יום מרוכז	<p>סיור 2: מוזיאון ישראל (ירושלים)</p> <p>היכל הספר ואגף הארכיאולוגיה מול אגף האמנות הישראלית. נשווה בין המקור — מגילות מדבר יהודה — לבין האופן שבו המדיה והתנועה הלאומית השתמשו בארכיאולוגיה לבניית נרטיב ישראלי חדש.</p>	08/12/2026	19
7 שעות סיור/יום מרוכז	<p>סיור 3: סינמטק (ירושלים / תל אביב)</p> <p>מפגש בארכיון הסרטים לבחינת אבולוציית דמות המאמין על המסך — מהייצוג הסטריאוטיפי בשלאגרים המוקדמים ועד לאותנטיות הפלואידית של "שטיסל" ואביתר בנאי.</p>	15/12/2026	20

ביבליוגרפיה

מדיה, תרבות פופולרית וחינוך

בן-פורת, ג' (2009). מקום אחד, שני עמים: הדתיים והחילונים בישראל. ירושלים: מאגנס.

לב-און, א' וקוץ, ג' (2023). מיומנויות אוריינות מדיה בקרב מורים: אתגרים והזדמנויות. החינוך וסביבו, מ"ה, 67–90.

רוזנברג, ה' ומלמד, ע' (2022). סדרות טלוויזיה ככלי פדגוגי. דפים, 74, 156–178.

Buckingham, D. (2003). Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture. Polity Press

Hobbs, R. (2011). Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom. Corwin Press

זהות יהודית-ישראלית ותרבות

שפירא, א' (2014). יהודים חדשים, יהודים ישנים. תל אביב: עם עובד.

Boyarin, J. & Boyarin, D. (2002). Powers of Diaspora. University of Minnesota Press

Shohat, E. (1989). Israeli Cinema: East/West and the Politics of Representation. University of Texas Press

סאטירה ומדרש מודרני

אבידב-אונגר, א' (2021). שילוב תרבות פופולרית בהוראה. מגמות, נ"ו(2), 89–112.

Bakhtin, M. (1981). The Dialogic Imagination. University of
.Texas Press

מדיה דיגיטלית ובני נוער

Turkle, S. (2015). Reclaiming Conversation: The Power of
.Talk in a Digital Age. Penguin

boyd, d. (2014). It's Complicated: The Social Lives of
.Networked Teens. Yale University Press